

Donderdag 21 november 2024

Nationale CO2-heffing, deel II: Benchmark en dispensatierechten

In het verlengde van onze [vorige extra update](#) over de nationale CO2-heffing, zetten we in deze analyse uiteen hoe de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) dispensatierechten toekent aan Nederlandse ETS-plichtige industriebedrijven. Om inzicht te verschaffen in dit toekenningsmechanisme is een begrip nodig van zogenaamde benchmarks. Dit zijn referentiekaders die de uitstootintensiteit van een bepaalde productiesector weergeven.

Het berekeningsmechanisme dat onderliggend is aan de daadwerkelijke toekenning van dispensatierechten aan een specifieke bedrijfsinstallatie is gedetailleerd en daarmee complex. Onderstaande analyse dient daarom als globaal inzicht.

Dispensatierechten

Er wordt bij de berekening van het aantal dispensatierechten waar een installatie recht op heeft, sterk geleund op de manier van toekenning van gratis emissierechten in het EU ETS. Dispensatierechten zijn niet hetzelfde als gratis emissierechten. Het verschil is hoofdzakelijk dat gratis emissierechten toegekend kunnen worden aan Europese ETS-bedrijven, terwijl dispensatierechten inherent zijn aan het Nederlandse beleidsinstrument van de nationale CO2-heffing. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste verschillen weergegeven:

Gratis rechten	Dispensatierechten
Onderdeel van EU ETS	Onderdeel van de Nederlandse CO2-heffing
Alle ETS-sectoren die risico lopen op koolstoflekkage	Specifiek voor Nederlandse industrie
Vooraf toegewezen voor meerdere jaren	Ex-post vastgesteld per jaar
Vrij verhandelbaar op ETS-markt	Verhandelbaar tussen heffingsplichtige bedrijven
Mogelijkheid tot opsparen of verhandelen	Geldig in het betreffende jaar (overgebleven rechten worden verdisconteerd met al betaalde heffingen in het verleden)
Algemene ETS-reductiefactor	Nationale reductiefactor

Benchmarks

Voor de berekening van het aantal gratis rechten dat wordt toegekend aan een EU ETS-installatie, wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde benchmark. Een benchmark is een maatstaf voor de hoeveelheid CO2 die vrijkomt per ton geproduceerd product. De huidige benchmarks zijn in 2021 vastgesteld door de Europese Commissie (EC) en gelden voor de periode 2021 – 2025. Vanaf 2026 zullen nieuwe benchmarks gelden. Bij het toe te wijzen aantal dispensatierechten voor Nederlandse bedrijven die onder de nationale CO2-heffing vallen, wordt op vergelijkbare wijze gebruik gemaakt van deze benchmarks.

De benchmarks zijn vastgesteld op basis van gegevens die zijn aangeleverd in 2018. Deze gegevens heeft de EC gebruikt om de 10% meest CO2-efficiënte installaties in een bedrijfstak te identificeren. De benchmark voor een bepaalde sector is gebaseerd op de gemiddelde prestatie van de beste 10% installaties in die sector. Bedrijven die op benchmarkniveau produceren krijgen bijna 100% dispensatierechten (en gratis rechten). Hoe emissie-intenser een bedrijf produceert ten opzichte van de benchmark, hoe minder dispensatierechten het toegewezen krijgt (en hoe meer rechten het dus moet kopen).

In totaal zijn er voor 52 energie-intensieve producten benchmarks vastgesteld, die worden gebruikt voor de berekening van het aantal dispensatierechten. Voor warmte- en elektriciteitssectoren gelden geen benchmarks; hier worden immers ook geen gratis emissierechten voor uitgegeven. Wanneer een industriële installatie ook warmte en/of elektriciteit levert, wordt dit wél meegenomen in de berekening van de benchmarkwaarde. De benchmarkwaarden voor de CO2-heffing zoals die van toepassing zijn vanaf 2023 zijn te vinden via deze [link](#).

Jaarlijkse nationale reductiefactor

Voor de berekening van het aantal toe te kennen dispensatierechten geldt in Nederland een nationale reductiefactor. Deze reductiefactor moest er aanvankelijk voor zorgen dat de hoeveelheid vrijgestelde uitstoot ieder jaar afneemt om in 2030 uit te komen op een niveau waarmee het doel van 14,3 Mton CO2-reductie wordt gehaald. Vanaf 2023 werd deze reductiefactor scherper en sneller verlaagd om binnen de industrie een extra reductie van 4 Mton CO2 te realiseren. Er wordt gebruik gemaakt van één uniforme reductiefactor voor alle installaties en sectoren. De reductiefactor voor 2023 was bepaald op 1,213 en neemt ieder kalenderjaar af met 0,078. In onderstaande tabel is de nationale reductiefactor tot en met 2030 weergegeven:

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1,135	1,057	0,979	0,901	0,823	0,745	0,667

Toewijzing dispensatierechten

De van de CO2-heffing vrijgestelde uitstoot wordt dus uitgedrukt in dispensatierechten (de officiële term in het handelsregister is DPR). Dispensatierechten worden na een jaar berekend en uiterlijk op 30 april gestort op de rekening van een installatie. Dispensatierechten kunnen, binnen het overdrachtstijdvak van 1 mei tot en met 31 augustus, worden overgedragen in het CO2-heffingsregister.

De hoeveelheid dispensatierechten waar een installatie recht op heeft, wordt bepaald door drie factoren:

- Productie (activiteitsniveau)
- EU-ETS benchmark
- Jaarlijkse nationale reductiefactor

De formule voor het berekenen van het aantal toe te wijzen dispensatierechten ziet er als volgt uit:

$$\text{Dispensatierechten jaar } t = \text{Activiteitsniveau jaar } t * \text{benchmark} * \text{reductiefactor jaar } t$$

We lichten de formule toe met een rekenvoorbeeld¹. Stel dat je industriële installatie in een jaar 40.000 ton staal maakt en daarbij 10.000 ton CO2 uitstoot. De benchmarkwaarde voor staal staat volgens bovenstaande link vast op 0,215 ton CO2 per ton staal. In 2025 zou je dan: $40.000 * 0.215 * 1,057 = 9.090$ dispensatierechten ontvangen. Omdat je installatie 10.000 ton CO2 uitstoot, moet je 10.000 emissierechten inleveren. Dat betekent dat je over 910 (10.000 – 9.090) rechten een nationale CO2-heffing moet betalen.

¹ Afgezien van de nationale reductiefactor, zijn de getallen in dit rekenvoorbeeld niet gebaseerd op cijfers uit de praktijk

Voor meer informatie over deze update, of over de andere diensten van Publieke Zaken, Energy Research & Strategy kunt u contact opnemen met:

Hans van Cleef – hans.vancleef@publiekezaken.eu / 0031- 6 30 90 33 76

Bart van der Pas – bart.vanderpas@publiekezaken.eu / 0031 – 6 36 52 95 51

Fabian Steenbergen – fabian.steenbergen@publiekezaken.eu / 0031 - 6 18 55 34 46

Guusje Schreurs – guusje.schreurs@publiekezaken.eu

Floris Maarse – floris.maarse@publiekezaken.eu

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door Publieke Zaken B.V. ("PZ"), afdeling Energy Research & Strategy ("ERS"). Dit document is uitsluitend bestemd voor degene aan wie het door PZ ERS rechtstreeks is verzonden. Dit document dient uitsluitend ter informatie en vormt geen aanbod van effecten aan het publiek, noch enig advies met betrekking tot de financiële markten, energiemarkten, het doen van beleggingen, kostenbeheer en/of zakelijke activiteiten, noch een uitnodiging tot deze handelingen. Financiële handelingen of transacties kunnen derhalve niet berusten op (de informatie in) dit document. PZ, inclusief ERS, haar bestuurders noch haar werknemers geven enige verklaring of garantie, expliciet of impliciet, omtrent de nauwkeurigheid, volledigheid of juistheid van dit document en de bronnen die hierin worden vermeld en zij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor enig verlies of schade, direct of indirect. De opvattingen en meningen in dit document kunnen op elk moment veranderen en PZ (ERS) is niet verplicht de informatie in dit document na de datum ervan bij te werken. De visie van PZ ERS komt tot stand onafhankelijk van de andere bedrijfsactiviteiten van PZ. Dit document mag niet worden verspreid aan personen in de Verenigde Staten of aan "US persons" zoals gedefinieerd in Regulation S van de United States Securities Act van 1933, zoals gewijzigd.

© Copyright Publieke Zaken B.V. 2024. Alle rechten worden voorbehouden. Het is niet toegestaan dit document (geheel of gedeeltelijk) te kopiëren, te verspreiden of door te geven aan derden.